

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	313
ГОБЛИК В. В. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	315
ГОБЛИК В. В. КОРДОН У СУЧАСНОМУ ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРИ	317
ГОБЛИК В. В. КІБЕРПРОСТІР ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЙ ВИЩОЇ ОСВІТИ	319
ГОЛОВАЧКО В.М. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇХ АДАПТАЦІЮ ДО УКРАЇНСЬКОГО СЬОГОДЕННЯ	321
ГУК В., МАКСИМЕНКО Д. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	324
ДАНКАНИЧ В. РОЗВИТОК ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	325
ДЕМЧЕНКО В. О., БРОДОВИЧ Ю. Р. БІОІНЖЕНЕРІЯ: ЯК ПОСІДНАННЯ БІОЛОГІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЙ – ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕРИ МЕДИЦИНИ	328
ДЕМЧЕНКО В. О., ГАБОВДА О. В. БЕЗЛОПАТЕВІ ВІТРОГЕНЕРАТОРИ: ПРИНЦИП РОБОТИ, ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ	330
ДОВБАКА І.О., ГОЛОВАЧКО В.М. РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ	332
ДОВЖАНИН А.І. БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ У ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЗНАЧЕННЯ ТА ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ	334
ZHYGUTS YURIJ, KURYTNIK IGOR PIOTR ASSESSMENT OF OPTIONS FOR RECYCLING PROCESS WASTE IN MECHANICAL ENGINEERING	336
ZHYGUTS YURIJ MAKSUTOVA OLENA FEATURES OF METALLOTHERMAL SYNTHESIS OF ALLOY 800 (UNS N08800)	338
ZHYGUTS YURIJ FILVAROCHNY SERGIY USE OF METAL-THERMAL SYNTHESIS TO CORRECT CASTING DEFECTS	339
ЗЕЛЕНЯК І.І., КОРОЛОВИЧ О.О. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ	341
КАВАТСІЙ V.M., МАКСЮТОВА O.V., ПІТОВКА O.Yu. OPTICALLY ACTIVE COATING FOR PHOTONICS DEVICES	344
КАБАЦІЙ В.М., БОБКО А., БІЛЕЙ Н.В. СВІТЛОДІОДИ З КЕРУЮЧИМ ОПТИЧНИМ ЕЛЕМЕНТОМ	346
КАШИН А.В. АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ ТУРИСТИЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ	348
КОЗАР Я.В., ГОЛОВАЧКО В.М. ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ РОБОТІ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ	350
КОЗАРЬ О. П., ІВАНЬО К. В. ОКРЕМІ ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ	353
КОЗАРЬ О.П., СТАНИНЕЦЬ Д.М. ХІМІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ. ПРИНЦИП РОБОТИ ТА ПРАВИЛЬНА УТИЛІЗАЦІЯ	355
КОЗАРЬ О.П., САХАРНАЦЬКИЙ О.В. ПАРА СИЛ ЯК ОСНОВА ОБЕРТАЛЬНОГО РУХУ В ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМАХ: ТЕОРІЯ, ПРИКЛАДИ, ЗАСТОСУВАННЯ	357
КОЗИК І., ЧОРІЙ Л. СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ У СІВТІ: РЕАЛІЇ ТА ОСНОВНІ АСПЕКТИ	359
ЛЕМАК В. КЛАСТЕРИ В ТУРИЗМІ: ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	361
ЛБА Н.С., ТУРЯНЧИК Ю.В. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ	

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

3. Капітальні інвестиції: яку суму інвестовано у 2024 році. Skilky-Skilky. URL: <https://skilky-skilky.info/u-2024-rotsi-obsiah-kapitalnykh-investy>

4. Як іноземні мільяртери вкладаються в Україну під час війни і що буде далі. URL: <https://delo.ua/economy/yak-inozemni-milyarderiy-vkladayutsya-v-ukrayinu-pid-cas-viini-i-shho-bude-dali-441828/>

5. \$1,1 млрд інвестицій в Україну у 2024 році: хто конкурує за наші активи. URL: <https://minfin.com.ua/ua/invest/articles/11-mlrd-investiciy-v-ukrayinu-u-2024-r-hto-konkurue-zanashi-aktivi/>

УДК 658.8:330.342

ГОБЛИК В. В.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах глобалізації, цифрової трансформації та зростаючої динаміки ринкового середовища, питання підвищення конкурентоспроможності підприємств набуває особливої актуальності. Конкурентні переваги стають ключовим фактором успішного розвитку бізнесу, забезпечуючи йому стійкі позиції на ринку, зростання прибутковості та інноваційний потенціал. Представлені в тезах дослідження та рекомендації сприятимуть поглибленню розуміння ключових факторів конкурентоспроможності та допоможуть підприємствам адаптуватися до нових викликів економічного середовища. Можливості підприємства у сфері забезпечення конкурентоспроможності організації та її товарів залежать від внутрішніх та зовнішніх факторів. У ринковій економіці у зовнішньому середовищі постійно відбуваються зміни. Одна частина цих процесів відкриває сприятливі можливості для підприємства, інша (частіше), навпаки, створює йому труднощі та обмеження. Для управління конкурентоспроможністю товарів необхідно вміти передбачати як потенційні перешкоди (загрози), так і перспективи (можливості), що відкриваються, потрібно знати сильні і слабкі сторони підприємства.

Потенційними загрозами підприємства є:

- поява нових конкурентів;
- зростання продажу товарів-замінників;
- посилення тиску з боку покупців та постачальників;
- зміна потреб та смаків покупців;
- несприятлива політика свого чи закордонного урядів, насамперед щодо податків та регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Однак можна знати про загрози все, але не мати можливості протидіяти їм, можна мати інформацію про можливості, що відкриваються, але не володіти потенціалом для їх реалізації. Головними умовами вирішення цих проблем є

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

насамперед використання наукових підходів до управління конкурентоспроможністю, наявність кваліфікованого, ініціативного та творчого персоналу та необхідних фінансових засобів.

Серед можливих причин зниження конкурентоспроможності підприємств та вітчизняних товарів можна виділити:

- недостатній ступінь адаптації підприємств до ринкових умов;
- ослаблення внутрішньогалузевої конкуренції (розвиток олігополії, збереження монополізму, урядові субсидії);
- відсутність чітких стратегічних установок та пасивну стратегію підприємства, що обмежує його інноваційно-інвестиційну активність, що стримує впровадження як нових технологій та виробництв, так і вжиття заходів щодо покращення якості продукції;
- недостатній фінансовий потенціал на багатьох підприємствах;
- високий рівень морального та фізичного зносу обладнання;
- низький рівень менеджменту та маркетингової діяльності;
- організації виробництва та праці;
- відсутність належної мотивації до високопродуктивної та насамперед – до інноваційної, творчої праці;
- відставання від передових країн світу у галузі досліджень та розробок;
- висока енерго-, метало- та матеріаломісткість виробленої продукції;
- витратний підхід до ціноутворення та забезпечення зростання обсягів виробництва;
- відсутність необхідної інформації щодо ситуації на ринках.

Основою сучасного механізму підвищення конкурентоспроможності підприємств (організацій) та товарів є інноваційна модель розвитку економіки. Ця модель представляє багатофункціональну та комплексну систему взаємодії управління активізацією інноваційно-інвестиційної діяльності, постійною адаптацією підприємства до зовнішнього середовища та підвищенням ефективності використання матеріальних, трудових, інтелектуальних та фінансових ресурсів.

Реалізація інноваційної моделі підвищення конкурентоспроможності підприємств та товарів передбачає формування організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності. Даний механізм включає інноваційне управління на мікрорівні, ринковий компонент функціонування підприємств, нові форми та методи державного регулювання процесів підвищення конкурентоспроможності на макро-, мезо- та мегарівні, які в сукупності визначають кінцеві результати діяльності підприємств та рівень задоволення споживачів у конкурентоспроможних товарах та послугах.

Література:

1. Гоблик В.В. Міжнародна конкурентоспроможність прикордонного регіону(на прикладі Закарпатської області) / В.В. Гоблик // Ефективна економіка, 2015. – №1

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ekonomy.nayka.com.ua>.

2. Noblyk V. V. (2023) Konkurentospromozhnist' ekonomiky rehionu ta rehional'nyu rozvytok. *Ekonomika ta suspil'stvo*. no. 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-83>.

3. Гоблик, В. В.; Ліба, Н. С. Наукові дослідження як основа підвищення конкурентоздатності закладу вищої освіти. *Education and science*, 130.

4. Щербан, Т. Д.; Гоблик, В. В. Проблема формування готовності до майбутньої професійної діяльності. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції*, 2019, 551.

УДК 339.9:341.222(043.2)

ГОБЛИК В. В.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівського державного університету

КОРДОН У СУЧАСНОМУ ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРИ

Сучасний світ характеризується двома закономірними і об'єктивними процесами, суттєві характеристики яких є результатом процесів регіоналізації та глобалізації світового економічного та соціального простору. Своєрідним показником цих процесів є кордони як специфічні територіальні та просторові утворення, які, з одного боку, диференціюють політичний і культурний ландшафт окремих держав, а з іншого, є зонами контактних взаємодій між політико-адміністративними утвореннями у глобальному просторі. Глобальні трансформаційні та геополітичні зміни, які відбулися наприкінці 20 ст., показують, що в сучасному світі кордони стали більш прозорими та проникними, ніж вони були півстоліття тому, а за останні двадцять років появилось більше кордонів (особливо в Європі), ніж за попередні півстоліття.

У сучасній політичній географії та економічній науці виділено декілька послідовних теоретичних підходів у вивченні кордонів, які можна об'єднати у дві групи – традиційні та постмодерні. Сучасні постмодерністські підходи розглядають кордони як лінії зіткнення та зони взаємодії окремих держав, а прикордонні регіони, які переважно мали риси депресивних сіл в сучасному розумінні, стають локомотивами економічного зростання на основі формування різноманітних форм співробітництва на принципах пошуку балансу між безпекою кордону та розвитком транскордонного співробітництва, інтересами державної та місцевої влади прикордонних районів. Це свідчить про те, що сьогодні кордон менш обмежувальний, на сучасному етапі це місце зустрічі, співпраці, сусідства та партнерства. Особлива роль у розвитку процесів транскордонного співробітництва належить створенню транскордонних регіонів, які є об'єднанням близько розташованих адміністративно-територіальних одиниць різних ієрархічних рівнів сусідніх країн, що мають безпосередній вихід до державного кордону. Зокрема, у західноєвропейській регіональній практиці євро регіони є юридично зареєстрованими

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>